

ทางเลือก ทางรอด → **สู่ทางรวย**

พืชหลังนา

**ระยะสั้น..ใช้น้ำน้อย..ทนแล้ง
ขายไว..รายได้งาม**

มะเขือเทศ

ปอเทือง

เห็ดฟาง

ดาวเรือง

ข้าวโพดหวาน

แตงโม

คู่ขะเคล็ดลับ...พืชหลังนา

- “ปลูกปอเทือง 3 เดือนรวย” แถมดินดี
- “เคล็ดเพาะเห็ดฟางกองเตี้ย” เพชรพิจิตร ราคาดี ลอนฟรีไม่มีก็
- “รุ่งด้วยดาวเรือง” คร่ำหวอดมา 22 ปี พบดาวเรืองดี ต้องมีบ่อน้ำ

- “ข้าวโพดหวานกลอง 6” ลุขลวนคุณขาย เรือนวิชาเวิร์ค!! แค่มิบ่อน้ำก็รวยแล้ว
- “แตงโมขายเมล็ด” กับเคล็ดลับลูกตก เก็บขายได้ใน 3 เดือน
- “มะเขือเทศ โกอินเตอร์” ปลูกขายเมล็ดเพื่อส่งออก

➤ บรรณาธิการ : อภิชาติ ศรีสอาด
➤ เรียบเรียง : พันธ์ สำรองเย็น

ปลูก “ปอเทือง” หลังนาหน้าแล้ง ปลูกง่าย ทนแล้ง รายได้ดี ที่อำเภอเวียงใหญ่ จ.ขอนแก่น

“ศุภชัย สายแก้ว ประธาน
กลุ่มผู้ปลูกปอเทือง อ.เวียงใหญ่
จ.ขอนแก่น เผยแนวทางสร้าง
รายได้หลังทำนาปีในช่วงฤดูแล้ง
ด้วยการปลูกปอเทือง ไม่ต้องดูแล
อาศัยดินที่ยังชุ่มจากการปลูกข้าว
เท่านั้นพอ ไม่เกิน 3 เดือน จำหน่าย
ได้ราคาดี กิโลกรัมละ 30 บาท ก็
เคยมาแล้วแถมทำนาครั้งต่อไปธาตุ
อาหารเพียบ”

คุณศุภชัย สายแก้ว

ประธานกลุ่มผู้ปลูกปอเทือง อ.แวงใหญ่... เผยเคล็ดลับสร้างเงินหลังนา

อาชีพ “ชาวนา” ถือเป็นอาชีพหลักของคนไทยที่ทำมานานหลายยุคหลายสมัย ซึ่งการปลูกข้าวมีปัจจัยหลักคือเรื่องของน้ำ ดังนั้น บางภูมิภาคที่บางช่วงฤดูกาลมีน้ำน้อยไม่สามารถทำนาได้ ก็จะเลือกทำเป็นนาปี คือปลูกข้าวแค่ปีละ 1 ครั้ง อย่างเช่นในแถบภาคอีสาน และเมื่อหมดจากหน้านา เกษตรกรจะเสร็จประมาณเดือนพฤศจิกายนก็จะปล่อยพื้นที่นาให้ว่างเปล่า ไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์หรือสร้างรายได้จากส่วนนี้สักเท่าไร

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกษตรกรอำเภอแวงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น ได้เกิดแนวคิดสร้างรายได้เสริมจากพื้นที่ทำนา

ดอกปอเทือง

ได้เสริมจากพื้นที่ทำนา โดยการเข้ามาส่งเสริมการปลูกปอเทืองหลังจากเกี่ยวข้าวเสร็จในหน้า

รถเกี่ยวข้าวแยกเมล็ดกับเปลือกออกจากกัน

แล้ว ให้กับชุมชนบ้านโนนแดง อำเภอเวียงใหญ่ จังหวัดขอนแก่นให้พื้นที่นาได้เอาร้าอามไปด้วย สีเหลืองทองจากดอกปอเทือง และเมื่อยามดอกโรยเหลือแต่เมล็ดก็นำมาจำหน่าย มีรายได้เสริมในช่วงที่ไม่สามารถปลูกข้าวได้

คุณศุภชัย สายแก้ว ประธานกลุ่มผู้ปลูกปอเทือง อำเภอเวียงใหญ่ จังหวัดขอนแก่นเล่าให้เราฟังว่า

“ชุมชนบ้านโนนแดงปลูกปอเทืองมาหลายปีแล้ว เริ่มจากเกษตรอำเภอได้เข้ามาส่งเสริมให้ปลูกปอเทืองหลังจากการทำนา เพราะเป็นพืชที่ช่วยบำรุงดินอายุเก็บเกี่ยวสั้นประมาณ 3 เดือน และได้ใช้ประโยชน์จากพื้นที่นา หลังจากที่หมดหน้านาแล้ว เนื่องจากสมัยก่อนหลัง

ฝักปอเทือง

เมล็ดพันธุ์ปอเทือง

ปอเทืองในทุ่งนา

จากทำนาเสร็จ จะทำแค่ปีละ 1 ครั้งเท่านั้น พื้นที่
ก็ว่างเปล่าไม่ได้ใช้ให้เกิดประโยชน์ ทางเกษตร
อำเภอเลยเห็นรายได้ที่จะเกิดขึ้นจากพื้นที่ดัง
กล่าว จึงเข้ามาส่งเสริม

“ครั้งแรกก็ได้เมล็ดพันธุ์จากกรมที่ดิน
ก่อน หลังจากนั้นเมื่อมีเมล็ดพันธุ์เองก็จะแบ่ง
ขายส่วนหนึ่งและเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้บางส่วน เพื่อ
นำมาปลูกในครั้งต่อไป”

ปลูกง่าย หวานเหมือนข้าว ไม่ต้องดูแล ก็โตวันโตคืน

คุณศุภชัยเผยวิธีการปลูกปอเทืองหลัง
นาในหน้าแล้งว่า หลังจากเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จช่วง
เดือนพฤศจิกายนแล้ว ดินยังมีความชุ่มอยู่ ช่วง

เวลานี้ให้เดินหว่านเมล็ดพันธุ์ปอเทือง 5 กิโลกรัม
/ไร่ จากนั้นก็ไถกลบโดยไม่ต้องรดน้ำและไม่ต้อง
บำรุงอะไรทั้งสิ้น ฝนตกก็ไม่สร้างปัญหาให้กับปอ
เทืองแต่อย่างใด เนื่องจากปอเทืองสามารถทน
เปียกทนแล้งได้เป็นอย่างดีแต่ที่สำคัญไม่ควรให้

คุณชัยฤทัย ตรีใส นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรอำเภอเวียงใหญ่
จังหวัดขอนแก่น ผู้ส่งเสริมให้ปลูกปอเทือง

มีน้ำขัง ถ้าหากเจอน้ำขังในบริเวณแปลงปลูกให้
ปล่อยน้ำออกเหมือนปลูกข้าว

ประมาณเดือนกุมภาพันธ์จะเริ่มมีดอกสี
เหลืองอร่ามให้เห็น รอจนเข้าช่วงเดือนเมษายน
ก็สามารถเก็บเกี่ยวได้ โดยการนำรถเกี่ยวข้าวลง

ไปเก็บแยกเมล็ดกับเปลือกออกจากกันซึ่งพื้นที่
1 ไร่ สามารถเก็บเมล็ดพันธุ์ได้ประมาณ 500
กิโลกรัมจากนั้นเกษตรกรจะนำเมล็ดไปเองที่
ได้ไปไว้ที่กลุ่มเพื่อเป็นจุดจำหน่าย ใครที่สนใจ
จากทั่วทุกสารทิศก็จะติดต่อมาขอซื้อที่กลุ่มส่วน

พื้นที่นาหลังจากเก็บเกี่ยวเสร็จแล้ว ให้เตรียม
ไถกลบเตรียมดิน เพื่อทำนาอีกครั้งช่วงเดือน
กรกฎาคมต่อไป

ทักสิตต้องการปอเทืองไปปรับปรุงดิน ยัง ไวก็ขายได้

“เราปลูกปอเทืองเพื่อนำเมล็ดพันธุ์ไป
ขาย มีคนมาซื้อเมล็ดพันธุ์ปอเทืองจากทั่วทุก
ภาค อย่างเมื่อปีที่แล้วมาจากเชียงใหม่ มาซื้อ
19 ตัน เพื่อเอาไปปลูกบำรุงบนพื้นที่ของตนเอง
ด้วยครับ”

จากคำกล่าวของคุณศุภชัย ที่เผยให้
เราฟังอย่างตรงไปตรงมาทำให้ทราบว่าปอเทือง
สามารถสร้างรายได้ได้จริงและคุ้มค่าโดยราคา
ขายช่วงต้นปีอยู่ที่กิโลกรัมละประมาณ 13 บาท
ช่วงที่แพงจะอยู่ที่ประมาณกิโลกรัมละ 30 บาท
ขึ้นไปเลยทีเดียว

โดยเฉพาะที่กลุ่มผู้ปลูกปอเทือง อำเภอ
แวงใหญ่มีพื้นที่ปลูกทั้งหมดประมาณ 250 ไร่ จึง
ไม่น่าแปลกใจที่คราวหนึ่งจะมีเมล็ดพันธุ์ปอเทือง
จำหน่ายได้หลาย 100 ตัน แถมมีประโยชน์ต่อ
พื้นที่นาคือช่วงที่ปลูกข้าวก็ไม่จำเป็นต้องใช้ปุ๋ยยา
มากมาย เพราะดินมีธาตุอาหารครบอยู่แล้ว ข้าว
ที่ได้ก็งาม ราคาก็ดี

นอกจากนี้ เกษตรอำเภอแวงใหญ่ ยังมี
แนวคิดทำเป็นกิ่งแหล่งท่องเที่ยว โดยจะให้ผู้คน
ที่สัญจรไปมาได้เข้ามาถ่ายรูปซึ่งแนวคิดต่อไปคือ
ทำหอไว้สำหรับขึ้นไปถ่ายรูปด้านบนอีกด้วย

สนใจติดต่อสอบถามเพิ่มเติมหรือซื้อ
เมล็ดปอเทืองได้ที่ “คุณศุภชัย สายแก้ว” เลข
ที่ 19 หมู่ 5 บ้านโนนแดง ตำบลโนนทอง
อำเภอแวงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น 40330 โทร.
08-1618-6734 เว็บไซต์ <http://waengyai.khonkaen.doae.go.th/travel/index.html>

คุณวิชัย สงพรมทิพย์

วิชัย สงพรมทิพย์

เขียนดาวเรือง ประกาศเขต!

หลังหน้านาปลูกดาวเรือง ต้องมีบ่อน้ำ

“วิชัย สงพรมทิพย์ เจ้าของธุรกิจดาวเรืองครบวงจร คร่ำหวอดในวงการมาถึง 22 ปี เพยดาวเรืองเป็นพืชที่มีอายุการเก็บเกี่ยวสั้น สามารถนำมาปลูกหลังฤดูทำนาได้ แต่ห้ามขาดน้ำ ดังนั้น เกษตรกรจำเป็นต้องมีบ่อน้ำเป็นของตนเอง ที่สำคัญตลาดต้องพร้อม พื้นฐานความรู้เรื่องดาวเรืองต้องมี พร้อมแอบบอกเคล็ดลับต่างๆ เรื่องดาวเรืองแบบหมดเปลือก”

โรงเรือนเพาะกล้าดาวเรือง

แอบส่องประวัติเซียนดาวเรือง

เมื่อกระแสการปลูกพืชหลังฤดูทำนา กำลังมาแรง พืชเศรษฐกิจที่มีอายุการเก็บเกี่ยว สั้น ก็ถูกจัดสรรให้เข้ามาอยู่ในกระบวนการความคิดของชาวนาจำนวนมาก ซึ่งนอกจากพืชตระกูล ถั่วจะมาวินแล้ว ไม้ดอกไม้ประดับอย่าง “ดาวเรือง” ก็น่าสนใจไม่หยอก เนื่องจากมีอายุเก็บเกี่ยวสั้น แถมมีตลาดรองรับกว้างขวาง ทว่าข้อจำกัดในการปลูกดาวเรืองนั้นน่าจะมีอยู่บ้าง เราจึงไม่รอช้าค้นหาคำตอบจากเซียนดาวเรืองตัวจริง ผู้สั่งสมประสบการณ์เรื่องดาวเรืองมานานถึง 22 ปี จนกลายเป็นธุรกิจของครอบครัวที่ทำแบบครบวงจรเลยทีเดียว

คุณวิชัย สงพรมทิพย์ เจ้าของธุรกิจดาวเรืองครบวงจร ผู้บุกเบิกสายพันธุ์ดาวเรืองสีทอง

101 ตราสะพาน เริ่มเล่าย้อนความหลังให้ฟังว่า ตนเองปลูกดาวเรืองมาตั้งแต่รุ่นแม่ พ.ศ.2535 สมัยนั้นมีแค่พันธุ์พื้นบ้านสีส้ม โดยเริ่มจากการเป็นยี่ปั้วรับซื้อดอกส่งแม่ค้ารายใหญ่เข้าปากคลองตลาด ในช่วงเวลาดังกล่าวเกษตรกรสามารถเก็บเมล็ดพันธุ์พื้นบ้านมาปลูกกันเองได้ และคัดเฉพาะเกสรตัวเมียเท่านั้นมาขายในตลาด ต่อมาจึงเริ่มปลูกเอง เพาะกล้า ทำเมล็ดพันธุ์ลูกผสม ขายเมล็ดพันธุ์ให้เกษตรกรนำไปปลูกทั่วประเทศ เช่น จังหวัดสุพรรณบุรี บุรีรัมย์ ประจวบคีรีขันธ์ โคราซ เพชรบูรณ์ และรับซื้อผลผลิตที่เกษตรกรซื้อเมล็ดพันธุ์ของตนเองไปปลูก เพื่อเป็นการกีดกันดีแหล่งจำหน่ายให้ พร้อมกับเพิ่มเติมว่า

“เรามีแปลงทดลองวิจัยสายพันธุ์อยู่ที่ เชียงใหม่ และทดลองกับเกษตรกร คือจะปล่อย

ให้เกษตรกรที่คุ้นเคยกัน นำสายพันธุ์ไปทดลอง
ปลูกเพื่อผลิตสายพันธุ์ใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง แต่
ดาวเรืองที่เกษตรกรนิยมรับจากที่นี่ไปปลูก จะ
เป็นพันธุ์ลูกผสมที่บริดเดอร์ระดับโลกที่ผมรู้จัก
ได้ทดลองไว้เมื่อปี พ.ศ.2542 ซึ่งเขาได้เสียชีวิต
ไปแล้ว ผมก็เก็บสายพันธุ์ไว้แต่ไม่รู้ขั้นตอนการ
ผลิต จนมาระยะหลังที่มีคนมาช่วยทำงานร่วม
ทุนธุรกิจกัน จึงหันทำดาวเรืองจริงจังขึ้นครับ”

นอกจากนี้ยังมีหน้าร้านอยู่ที่ปากคลอง
ตลาด และร้านขายกล้าพันธุ์อยู่ที่จังหวัดราชบุรี
อีกด้วย แถมยังปลูกกุหลาบชูชีเลียจำหน่ายด้วย
เรียกว่าเป็นธุรกิจที่ทำแบบครบวงจรจริงๆ

ปลูกดาวเรืองหลังทำนาได้จริงหรือ

เมื่อมาถึงตรงนี้เราจึงขอต่อข้อสงสัยที่
ค้างคามานี้ตั้งแต่เริ่มแรก ว่าด้วยเรื่องการปลูกดาว
เรืองหลังหมดหน้านานจะสามารถปลูกจริงหรือไม่

คุณวิชัยเบิกยิ้มกว้างพร้อมกับแสดงมุมมองไว้
อย่างน่าคิดว่า...

“ผมมองเป็น 2 มุม คือถ้าพืชหลังนาที่
รอฝนก็ปลูกดาวเรืองไม่ได้ เพราะดาวเรืองเป็น
พืชที่ขาดน้ำไม่ได้ ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องเลือก
พืชที่ใช้น้ำน้อย โดยปัจจัยหลักของการปลูกหลัง
นาคือ น้ำ การจัดการ พื้นดิน ซึ่งถ้าหากจะปลูก
ดาวเรือง ถ้าไม่มีบ่อน้ำ ไม่มีการคำนวณน้ำ ไม่รู้
จักวางแผน ถ้าเพียงมีนาแล้วจะปลูกดาวเรือง
หลังนา สำหรับผมค่อนข้างเป็นไปได้ยาก

“ถามว่าจะให้เกษตรกรที่ทำนา มาปลูก
ดาวเรืองหลังนา จะทำอะไรให้เกษตรกรรู้จัก
ดาวเรืองก่อน เช่น ดาวเรืองชอบดินร่วนปนทราย
ตั้งแต่เพาะเมล็ดใช้เวลา 60-65 วันถึงเก็บเกี่ยว
ได้ เมื่อมีความรู้แล้ว ควรเริ่มทำแค่กำลังมี ดุ
ตลาดเป็นหลัก สมมุติว่าเกษตรกรปลูกดาวเรือง
หลังนาข้าวกันทั่วประเทศ ดาวเรืองก็ล้นตลาด

ลักษณะแปลงปลูกดาวเรือง

ไม่มีที่ส่ง เพราะดาวเรืองไม่สามารถนำมาแปรรูป
ให้อยู่หลายๆ ปีได้

“สมมุติว่าต้องการปลูกจริงๆ อย่างน้อย
ต้องมีบ่อน้ำเป็นของตนเอง มีตลาดที่แน่นอน
อย่างเช่นปลูกแค่ 100 ดอก ขายแม่ค้าปลีกแถว
บ้าน อย่างนี้ถือว่าทำได้และกำไรดีด้วย เพราะ
สามารถกำหนดราคาเองได้ แต่ถ้าทำเยอะส่ง
แม่ค้าปากคลองตลาด ราคาจะถูกกำหนดโดย
กลไกตลาด”

ดาวเรืองสมบูรณ์...เริ่มจากกล้าพันธุ์ที่ดี

“เริ่มจากการให้น้ำควรให้น้ำบ่อยแต่ไม่
เยอะ ส่วนเรื่องการบำรุงดูแล ให้เริ่มดูแลให้ดี
ตั้งแต่การเพาะกล้า เพราะถ้ากล้าไม่แข็งแรง ก็
เหมือนเด็กน้อยที่ไม่แข็งแรง แล้วจะดูแลให้โต

แข็งแรงได้อย่างไร” คุณวิชัยแนะวิธีการให้น้ำ
กล้าพันธุ์ดาวเรือง พร้อมกับอธิบายหลักการดูแล
รักษาดาวเรืองตั้งแต่เลือกเมล็ดพันธุ์ดังนี้

การเลือกเมล็ดพันธุ์ ให้เลือกพ่อแม่สาย
พันธุ์ที่แข็งแรง ทนโรค ให้ดอกไม้ดกและ
ใหญ่จนเกินไป เพราะความดกมีผลต่อดอก
เล็ก ถ้าดอกไม้ใหญ่จะได้ดอกน้อยไม่คุ้มทุน ต้อง
เลือกพันธุ์ให้ตรงกับความต้องการของตลาด
และตรงกับความต้องการของเกษตรกร แล้ว
ทั้งหมดจะอยู่ด้วยกันได้ อย่างเช่นถ้าเลือกพันธุ์
ที่เกษตรกรได้ดอกจำนวนเยอะ แต่ตลาดไม่
ต้องการเกษตรกรก็ขายไม่ได้ ในทางตรงกันข้าม
ถ้าเลือกพันธุ์ที่ดอกไม้ใหญ่ มีจำนวนน้อย แม่ค้า
ต้องการแต่เกษตรกรอยู่ไม่ได้ สรุปคือต้องเลือก
สายพันธุ์ให้ตรงความต้องการของคนในธุรกิจ
ดาวเรือง

กล้าดาวเรือง

